

124 . Galați | Punct: Tirighina - Necropola tumulară romană - Tumul 1 | Anul: 2009

Anul: 2009

Cod RAN: 75105.04

Perioade: Antichitate

Epoci: Epoca romană timpurie

Categorii sit: Religios, ritual și funerar

Autori: Adrian Ionuț Adamescu, Costel Ilie, Corneliu Moraru, Marian Scripnic

Instituții: Muzeul de Istorie Galați, Muzeul de Istorie Galați, Muzeul de Istorie Galați, Muzeul de Istorie Galați

Raport

Situl arheologic în discuție se află la 300 m N de gara Bărboși și la 200 m de castrul roman și așezarea civilă romană din sec. II-III p.Chr. Tumulii din acest sit ocupă o suprafață de cca. 5 ha la V de banda transportoare a combinatului siderurgic și la N de DN 25.

Zona în care se va realiza obiectivul „Stație de telefonie mobilă GSM” este situată în situl arheologic Tirighina-Necropola tumulară romană, sit înscris în LMI la poziția GL-I-s-B-02972. Arealul respectiv a atras atenția cercetătorilor care au consemnat prezența unor numeroși tumuli în diferite lucrări de specialitate.

Încă de la începutul secolului al XX-lea, V. Pârvan¹ consemna prezența a 11 tumuli, iar în a doua jumătate a secolului XX, arheologul M. Brudiu² menționa prezența unui grup de 19 tumuli, la începutul anilor 80, pentru ca apoi să constate prezența doar a 7 tumuli. Unii tumuli au fost distruși odată cu edificarea combinatului siderurgic de la Galați, mărturii arheologice rezultate din aceștia fiind salvate întâmplător³. În prezent mai sunt vizibili 7 tumuli, cu înălțimi între 0,5 și 2 m.

Tumulul cercetat anul acesta, denumit T1, se află pe Platoul Tirighina, în tarlăua 176, parcela 4, pe terenul proprietarului Zaim Radu. Tumulul 1 are formă aproximativ circulară, cu un diametru de 25 m și o înălțime de 0,90m. Suprafața tumulului era ocupată de viță de vie și pomi fructiferi, lucrările agricole afectând mantaua acestuia.

Tumulul 1 de la Tirighina a fost cercetat prin practicarea a opt suprafețe numerotate de la S spre N, S1-S8. În cadranul I au fost trasate și cercetate suprafețele S1 (12 x 6 m) și S2 (12 x 7 m), în cadranul II, S3 (12 x 6 m) și S4 (12 x 4,5 m), în cadranul III, S5 și S6 (10 x 6 m) și în cadranul IV, S7 (12 x 6 m) și S8 (12 x 4,5 m). Între aceste suprafețe au fost lăsați martori de 0,60 m, doi martori principali pe axele N - S și E - V, precum și patru martori intermediari. Toate suprafețele au orientarea E - V, adâncimea medie de săpare fiind de 2,25 m, iar cea maximă de 3,5 m.

În cele două suprafețe din cadranul I au fost surprinse trei morminte de incinerare M1, M8 și M5, trei de înmormântare și cinci complexe (Cp1-5) din sec. al XIX-lea, datate cu material ceramic, metal și o monedă de o copeică de la 1852.

Cadranul II a fost cercetat prin suprafețele S3 și S4, unde s-au descoperit trei morminte de înmormântare M4, M6 și M10, continuarea mormântului de incinerare M5, două gropi, cu material arheologic de factură romană, probabil gropi de jaf, precum și un complex (Cp6) tot de epocă romană, în nord-estul suprafeței S4. Aceasta face parte din tumulul dinspre NE (T3), care este circular, cu un diametru de aproximativ 50 m și o înălțime de cca. 2 m.

Suprafețele S5 și S6, din cadranul III, au mai puține complexe arheologice, în ele fiind surprinse două morminte de înmormântare, o groapă și un complex de epocă romană (Cp7), situat în colțul de SV al S5, făcând parte probabil din tumulul (T2) aplatizat, de la vestul lui T1. Acesta este circular, cu un diametru de cca. 25 m, o înălțime de 0,50 m și a fost decupat în partea sa sudică de amenajarea unui gard.

În cadranul IV au fost cercetate suprafețele S7 și S8 care au fost relativ sărace în material și complexe arheologice. În S8 nu au fost surprinse decât două gropi în profilele de N și V.

În S7 a fost surprinsă o groapă, probabil de jaf, precum și mormântul principal, M7, mormânt de incinerare.

Stratigrafia tumulului este asemănătoare în toate suprafețele. Stratul vegetal, gros de 0,10 - 0,25 m, este urmat de un strat format dintr-un pământ galben purtat, cu grosimi de 0,50 - 0,20 m, afectat de lucrările agricole. Stratul următor era constituit din pământ negru granulos, de cca. 0,40 - 0,50 m grosime, ce suprapunea un strat de loess cu concrețiuni calcaroase, foarte dur, gros de 0,30m. Sub acest nivel a apărut solul viu, steril din punct de vedere arheologic, la adâncimi variind între -1,40 -1,60 m.

M1 - mormânt de incinerare, groapă rectangulară, arsă puternic, dimensiuni 2,40 x 1,40 m, orientare E - V. Urme de oase calcinate, cărbune și cenușă. Inventar: fragmente ceramice(cană trilobată), metal, fragment fibulă.

M2 - mormânt de inhumație, groapă rectangulară, s-a conturat încă de la -0,40 m, unde a apărut un sol galben în stratul de negru granulos, dimensiuni 2,20 x 1,40 m, orientare SV-NE. Stratul de galben s-a păstrat până la adâncimea de -1,40 m, constituind un fel de capac al mormântului. La această adâncime a apărut conturul negru al gropii mormântului, în stratul de galben granulos. De la acest nivel groapa mormântului este săpată încă 2 m. Defunctul a fost depus în sicriu, pe un pod de lemn, după pragul de lut, lat de 0,1-0,2 m, găsit la 1 m mai sus de baza gropii, și urmele de lemn din profilul gropii. Scheletul, de copil, este prost conservat. Inventar: lemn de la sicriu, fragmente ceramice, cuie, monedă prost conservată.

M3 - mormânt de inhumație, groapă rectangulară, s-a conturat încă de la -0,40 m, la fel ca M2, dimensiuni 1,90 x 1,40m, orientare SV-NE. La -1,40 m a apărut conturul negru al gropii mormântului, în stratul de galben granulos. De la acest nivel groapa mormântului este săpată încă 1,80 m. Nu prezintă urmele unui eventual prag, s-au păstrat puține fragmente de oase, probabil tot un copil. Inventar: lemn de la sicriu, fragmente ceramice, cuie.

M4 - mormânt de inhumație, groapă rectangulară, s-a conturat încă de la -0,80 m, unde a apărut un sol galben în stratul de negru granulos, dimensiuni 1,5 x 1,30 m, orientare N - S. Groapa mormântului se adâncește până la -2,20 m. Au fost recuperate câteva fragmente de oase umane. Inventar: fragmente ceramice și câteva cuie.

M5 - mormânt de incinerare, groapă rectangulară, arsă puternic, dimensiuni 2,40/1,5m, orientare N - S. Acest mormânt este de tipul cu treaptă. Aceasta este de 0,2-0,3 m și apare la adâncimea de 0,5 m față de partea superioară a mormântului. De la această treaptă până la bază, mormântul se mai adâncește cu încă 0,5 m. În acest mormânt au fost găsite urme de oase calcinate, cărbune și cenușă. Inventar: fragmente ceramice de la două căni trilobate, cuie și ținte din metal.

M6 - mormânt de inhumație, groapă rectangulară, s-a conturat încă de la -0,40 m, unde a apărut un sol galben în stratul de negru granulos, dimensiuni 2 x 1,30 m, orientare N - S. Groapa mormântului se adâncește până la -1,40 m. Lipsă schelet. Inventar: fragmente ceramice de la o amforă.

M7 - mormânt de incinerare, mormântul principal. Groapa este rectangulară, arsă puternic, dimensiuni 3 x 1,60m, orientare NE-SV. Acest mormânt este de tipul cu treaptă. Aceasta este de 0,2-0,3 m și apare la adâncimea de 0,5 m față de partea superioară a mormântului. De la această treaptă până la bază, mormântul se mai adâncește cu încă 0,4 m. În acest mormânt au fost găsite multe urme de oase calcinate, cărbune și cenușă. Inventar: puține fragmente ceramice și bucăți de metal și cuie.

M8 - mormânt de incinerare, groapă rectangulară, arsă puternic, dimensiuni 2,60 x 1 m, orientare E - V. Urme de oase calcinate, cărbune și cenușă. Inventar: fragmente ceramice(cană trilobată) și de metal.

M9 - mormânt de inhumație, groapă rectangulară, s-a conturat încă de la -0,40 m, unde a apărut un sol galben în stratul de negru granulos, dimensiuni 1,80 x 1 m, orientare NE-SV. Groapa mormântului se adâncește până la -1 m. Lipsă schelet. Inventar: câteva fragmente ceramice.

M10 - mormânt de inhumație, groapă rectangulară, s-a conturat la -0,80 m, unde a apărut un sol galben în stratul de negru granulos, dimensiuni 1,2 x 0,90 m, orientare NV-SE. Groapa mormântului se adâncește

până la -1,60 m. Schelet de adolescent, prost conservat. Inventar: două căni trilobate, o căniță, o monedă, trei mărgelile și cuie.

M11 - mormânt de inhumație, groapă rectangulară, s-a conturat la -1 m, unde a apărut un contur negru în stratul de galben cu concrețiuni calcaroase, dimensiuni 1,60 x 0,80 m, orientare NV-SE. Groapa mormântului se adâncește până la -1,30 m. Schelet de adolescent, relativ bine conservat. Urme de la sicriu. Inventar: două căni trilobate, la cap și o căniță între membrele inferioare, două monede, una întregă se afla în gură, iar cealaltă, ruptă, în partea dreaptă a craniului. Au mai fost prelevate fragmente de lemn și cuie de la sicriu.

M12 - mormânt de inhumație, groapă rectangulară, s-a conturat la -1 m, unde a apărut un contur negru în stratul de galben cu concrețiuni calcaroase, dimensiuni 2,50 x 1 m, orientare NV-SE. Groapa mormântului se adâncește până la -1,50 m, față de partea superioară. S-au găsit doar două oase de la membrele inferioare și resturi de cărbune. Inventar: câteva fragmente ceramice.

În suprafețele cercetate au fost surprinse și patru gropi ce porneau din stratul negru granulos și aveau cam aceleași dimensiuni, 0,70 m. Toate cele patru gropi au apărut la 0,60-0,80 m și se adâncesc până la -1,20 m, din ele recoltându-se puține fragmente ceramice și metal. Posibil să fie vorba de gropi de jaf, având în vedere faptul că ele se găsesc în apropierea unor morminte.

Au fost surprinse și șapte complexe de locuire, patru în S1, pe latura sudică, unul în S2, în capătul estic, unul în extremitatea de NE a S4, și ultimul în extremitatea de SV a S5. Ultimele două au forma unor arce de cerc, și credem că fac parte din tumulul 2 situat la N de T1, și din tumulul 3, situat la V de T1. În aceste două complexe, care apar la 0,60, față de profilul de E, respectiv de V, au fost găsite fragmente ceramice ce provin de la amfore romane datate în sec. II-III p.Chr.

Celelalte cinci complexe sunt rezultatul unor locuiri sezoniere, probabil în sec. al XIX-lea, așa cum pare să ne indice materialul ceramic, câteva obiecte din metal și o monedă de o copeică de la 1852.

Întreg materialul arheologic recoltat din morminte, ceramică, metal, monede se prezintă unitar din punct de vedere cronologic și tipologic. El se încadrează în sec. II-III p.Chr. și este în întregime de factură romană.

Ceramica este de bună calitate, iar ca forme apar căniile cu gura trilobată, mici cănițe, amfore piriforme de culoare roșie.

Cercetarea preventivă derulată în situl Tirighina-Necropola tumulară romană, Galați, județul Galați, a dus la descoperirea a 12 morminte, 4 de incinerație și opt de inhumație. Ele se încadrează în riturile funerare specifice în Imperiul roman la începutul mileniului unu. Necropola deservea cu siguranță așezarea civilă romană aflată la 200-300 m distanță spre S.

Note

1. V. Pârvan, Castrul de la Poiana și drumul roman prin Moldova de Jos, în A.A.R., tom XXXVL.
2. Brudiu Mihalache, Lumea de sub tumulii din sudul Moldovei. De la indo-europeni la turanicii târzii. Mărturii arheologice, Galați 2003, p. 117;
3. Ion T Dragomir, Descoperirea fortuită a unui mormânt tumular de incinerație în apropierea castrului de la Tirighina-Bărboși, Pontica 24, 1991, p. 237-247;

Informații suplimentare online

[Raportul 4443 din cronica.cimec.ro](#)

[Localizare pe hartă, folosind Mapservet Cimec.ro](#)